

Un grup de xilens celebrant la detenció de Pinochet dimarts passat a Santiago.

Ara passa a Xile; quan ho veurem a Espanya?

VICENÇ NAVARRO

Catedràtic de polítiques públiques de la Universitat Pompeu Fabra

L'11 de setembre de 1973 es va donar a Xile un cop militar contra un govern elegit democràticament, que va instal·lar una dictadura que va perpetrar tot tipus de violacions dels drets humans per mantenir-se en el poder. 1.068 persones foren assassinades per raons polítiques, amb 957 persones desaparegudes. Més de 19.000 van estar en camps de concentració i milers de persones van ser detingudes, amb la tortura com un fet generalitzat en les presons pinochetistes. Ara bé, trenta-dos anys després, estem veient avui a Xile una condemna generalitzada d'aquells fets. Fins i tot l'autoritat màxima de l'exèrcit ha admès l'error d'aquells fets i ha demanat perdó per la participació de l'exèrcit, acceptant-ne responsabilitat. Avui el general Pinochet és una figura molt desacreditada, patètica en el seu intent d'escapar a la justícia allegant demència.

Com a assessor que vaig ser del govern d'Unitat Popular del president Allende i amic de moltes persones els drets de les quals foren violentament violats per aquella dictadura, em satisfà que, per fi, les dretes estiguin admetent el seu error, demanant perdó i, algunes d'elles, les més directament responsables de la

repressió, estiguin sent jutjades pels tribunals xilens.

Tanmateix, aquesta satisfacció va acompanyada d'una enorme frustració a causa que ja fa molts anys vaig viure una altra experiència semblant al meu propi país, Catalunya i Espanya. L'any 1936, un cop militar contra un govern democràticament elegit va tenir lloc al nostre país, instal·lant una de les dictadures més repressives i cruels que han existit en l'Europa del segle XX. Tan sols durant el període 1939-1945 més de 200.000 persones foren assassinades per motius polítics, amb més de 30.000 desapareguts i amb aproximadament 240.000 presoners en camps de concentració i extermini que van ocupar tot el territori espanyol; van ser torturades sistemàticament milers de persones detingudes per la policia política, tortures d'enorme brutalitat que van portar al suïcidis molts dels presos, pràctiques que van continuar fins al darrer dia de la dictadura. I davant de tal brutalitat hi ha hagut un silenci trencat sols recentment per veus aïllades, silenci que respon a una por encara existent en el nostre país a no ofendre les dretes, que mai han admès l'error i

encara menys han demanat perdó.

El contrast entre el que està passant a Xile, trenta-dos anys després del cop militar, i el que està passant al meu país, quasi setanta anys després del cop militar i vint-i-cinc després de l'establiment de la democràcia, és aclaparador. Aquí a Espanya el cap d'Estat no ha demanat perdó per haver lloat el cop militar i la dictadura, les forces armades no han demanat perdó per no haver condemnat el cop militar del 1936 i haver estat el pilar d'aquella dictadura, sense haver homenatjat mai els militars que foren afusellats per la seva lleialtat a la República.

L'Església tampoc ha demanat perdó per la seva complicitat amb l'establiment i el manteniment del

cop militar i de la dictadura, i va ser particip en la violació dels drets humans. La magistratura tampoc ha demanat perdó per haver mantingut les lleis repressives i il·legals d'aquell règim; els mitjans de comunicació conservadors tampoc han demanat perdó pel seu silenci davant d'aquells brutalitats, de les quals eren plenament conscients, i molts intel·lectuals conservadors (que ara es defineixen de centre) tampoc han demanat perdó, i s'han amagat en una inexistència equidistància en les violacions dels drets humans suposadament realitzats pels dos bàndols de la Guerra Civil. En realitat, molts d'aquests últims han contribuït no sols a l'oblit, sinó a una tergiversació de la nostra història. Així, un dels historiadors conservadors (que s'autodefineix de centre) amb més visibilitat mediàtica al nostre país es referia, en una entrevista recent, al dictador Franco com un dictador "caracteritzat per la seva mediocritat més que per la seva naturalesa sagrant", com si els 200.000 assassinats no fossin suficients per merèixer el darrer qualificatiu.

Setanta anys de silenci i de tergiversació. Fins quan haurem d'esperar perquè passi a Espanya i a Catalunya el que està passant avui a Xile?

Pinochet és una figura molt desacreditada, patètica en el seu intent d'escapar a la justícia